

Välkommen!

Strax börjar webinariet om suicidprevention

Om du inte hör musiken:

- Ofta är problemet lokalt
- Gå in via inställningar och välj/ändra ljudenhet
- Starta om Skype/anslut via webbläsare istället för appen
- Testa annat nätverk/anslut med nätverkskabel/anslut via internetdelning från telefonen
- Starta om datorn/använd annan dator

A person in athletic wear is running on a paved path on a bridge. To the left, a white car is driving away. The bridge has a metal railing with vertical bars. In the background, there are bridge towers and cables, and a body of water under a cloudy sky.

Webbinarium trafiksäkerhet

Tema: Suicidprevention

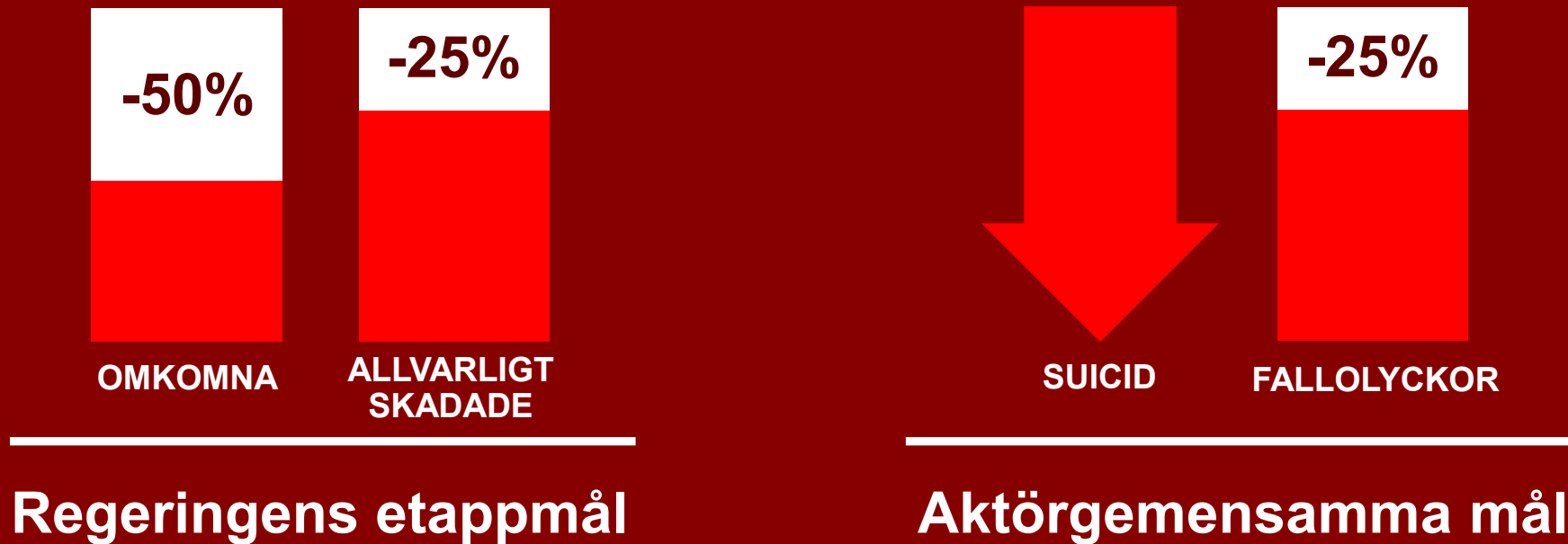
30 MAJ 2023

Aktionsplan för säker vägtrafik 2022–2025

- Syftar till att stärka och synliggöra effektiva åtgärder som genomförs av myndigheter och aktörer för att bidra till en säker vägtrafik 2022–2025
- Är ett ”skyltfönster” som visar på bredden av åtgärder och engagemang
- Bidrar till dialog med aktörer och möjliggör erfarenhetsutbyte och ”kopplingar” mellan olika aktörer

Gällande mål för trafiksäkerheten till år 2030

Kunskapshöjande webbinarium 2023

- 22 mars Rätt hastighet
- 16 maj Säker cykling
- 30 maj Suicidprevention**
- 5 sept Säker gångtrafik (fokus fallolyckor)
- 17 okt Nykter trafik
- 21 nov Ledarskap för säker vägtrafik

NOLLVISIONEN
TILLSAMMANS
RÄDDAR VI LIV

Agenda 2023

- ▶ **Inledning**
Kenneth Svensson, Sakkunnig Trafiksäkerhet, Trafikverket
- ▶ **Umeå kommuns arbete med suicidprevention**
Kevin Norberg, samordnare suicidprevention Umeå kommun
- ▶ **Platsens betydelse för suicidsituationer**
Charlotta Thodelius, doktor i arkitektur och kriminologi, Högskolan Borås
- ▶ **Frågestund (menti.com)**
- ▶ **Avslut senast 10:15**

Agenda 2022

- ▶ **Suicid och suicidprevention i transportsystemet - en uppdatering**
Anna-Lena Andersson, Sakkunnig suicid och suicidprevention, Trafikverket. Adjungerad adjunkt, Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention, (NASP), KI
- ▶ **Hopp och fall från broar i Sverige 2008-2020**
Anna-Lena Andersson, Sakkunnig suicid och suicidprevention, Trafikverket. Adjungerad adjunkt, Nationellt Centrum för Suicidforskning och Prevention, (NASP), KI
- ▶ **Modell för suicidprevention i Jönköpings kommun**
Göran Melin, Biträdande räddningschef, Jönköpings kommun

Inspelning från webinariet 2022:

<https://youtu.be/XBGcwi6pJoc>

Ställ gärna frågor via [menti.com](https://www.menti.com)

Kod: 5170 2562

Exempel på vad som skett under 2022

- Fem höga broar finns med i planer för suicidpreventiva åtgärder fram till 2025.
- Boverket har lyft SKR:s skrift *Förebygga suicid i fysisk miljö* i Boverkets interna arbetsgrupp för detaljplaner.
- Folkhälsomyndigheten har fortsatt uppbyggnaden av en nationell samordning och samverkan med externa aktörer på olika nivåer, exempelvis via samordningsuppdraget inom suicidprevention.
- Trafikverkets har genomfört ett kunskapshöjande webinarium inom området suicidprevention.
- Uppsala kommun har påbörjat ett arbete med att inkludera suicidprevention i trafiken i det systematiska trafiksäkerhetsarbetet.
- Sveriges Åkeriföretag driver tillsammans med TYA (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd) Kollegahjälpen, som är ett nätverk av åkeriägare och lastbilsförare som ställer upp med avlastande stödsamtal med lastbilsförare som har varit inblandade i svåra händelser. Arbetet pågår och info om detta sprids.
- Trafikverket har beviljat FOI-anslag till 3-årig fördjupningsstudie "Suicid i transportsystemet" till Nationellt Centrum för Suicidforskning och prevention, (NASP).

Åtgärder - suicidprevention

Infrastrukturåtgärder

Statliga myndigheter

- 176. Trafikverket** monterar hoppskydd på minst åtta höga broar på det statliga vägnätet.
- 177. Trafikverket** monterar hoppskydd på minst åtta viadukter över mötesseparerade vägar i eller nära tätorter, på det statliga vägnätet.

Kommuner och regioner

- 178. Umeå kommun** inventerar kommunala broar med avseende på hoppskydd och tar fram en handlingsplan för de broar som eventuellt behöver hoppskydd.

Kunskapshöjande åtgärder och samverkan mellan aktörer

Statliga myndigheter

- 179. Boverket** lyfter fram SKR:s skrift *Förebygga suicid i fysisk miljö* och lyfter den internt inom myndigheten.
- 180. Folkhälsomyndigheten** ska följa utvecklingen på området samt utveckla kunskap som stöd till regionala och lokala främjande och förebyggande insatser.
- 181. Trafikverket** bjuder årligen in till externa aktörer ett kunskapshöjande webinarium på temat *Suicidprevention*.
- 182. Trafikverket** tillhandahåller stöd och kunskap till samhällsaktörer om suicidprevention i transportsystemet.
- 183. Transportstyrelsen** bidrar med expertkunskap inom den nationella arbetsgruppen som ansvarar för att utreda dödsfall till följd av suicid inom vägtrafiken.

- 185. Uppsala kommun** avser att inkludera suicidprevention i trafiken i det systematiska trafiksäkerhetsarbetet som ska revideras under 2022 och 2023. Syftet är att kunna följa upp detta i den årliga olycksanalysen, för att kunna bedöma behovet av åtgärder.

- 186. Stockholms stad** arbetar med att motverka suicid genom att delta i arbetsgruppen SPIS Statistik och självmordståta platser, och genom att ta del av och följa suicidstatistiken för att utvärdera och identifiera hotspots och vid behov ta fram lösningar.

Ideella organisationer

- 187. NTF** informerar och sprider kunskap till kommuner om deras roll i att förebygga suicid i trafiken. I detta ingår att först inventera kritiska platser för suicid.

Branschorganisationer

- 188. Sveriges Åkeriföretag** driver tillsammans med TYA (Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd) *Kollegahjälpen*, som är ett nätverk av åkeriägare och lastbilsförare som ställer upp med avlastande stödsamtal med lastbilsförare som har varit inblandade i svåra händelser.

Utredning och forskning

Statliga myndigheter

- 189. Trafikverket** initierar minst fem forskningsstudier om suicid och suicidprevention i transportsystemet.

- 190. Trafikverket** reviderar årligen handlingsplanen för suicidprevention inom transportsystemet.

Umeå kommuns arbete med suicidprevention

Kevin Norberg, samordnare suicidprevention Umeå kommun

Suicidprevention Umeå

*Samordnare
suicidprevention*

*Kevin Norberg
kevin.norberg@umea.se*

Suicidprevention Umeå

*Samordnare
suicidprevention*

*Kommunal
handlingsplan*

*Suicidprevention
samverkansgrupp
Umeå*

Suicidprevention Umeå

Hålla ihop

*Samordnare
suicidprevention*

*Politisk och
organisatorisk
förankring*

Vad, varför

*Kommunal
handlingsplan*

Regional strategi

Hur, när

*Suicidprevention
samverkansgrupp
Umeå*

Strategisk grupp

Suicidprevention Umeå

Indikativ prevention:

- Ett samordnat blåljus
- Systematiskt kvalitetsarbete för att utreda och förhindra suicid
- Samverkan på indikativ preventionsnivå

Kommunal handlingsplan

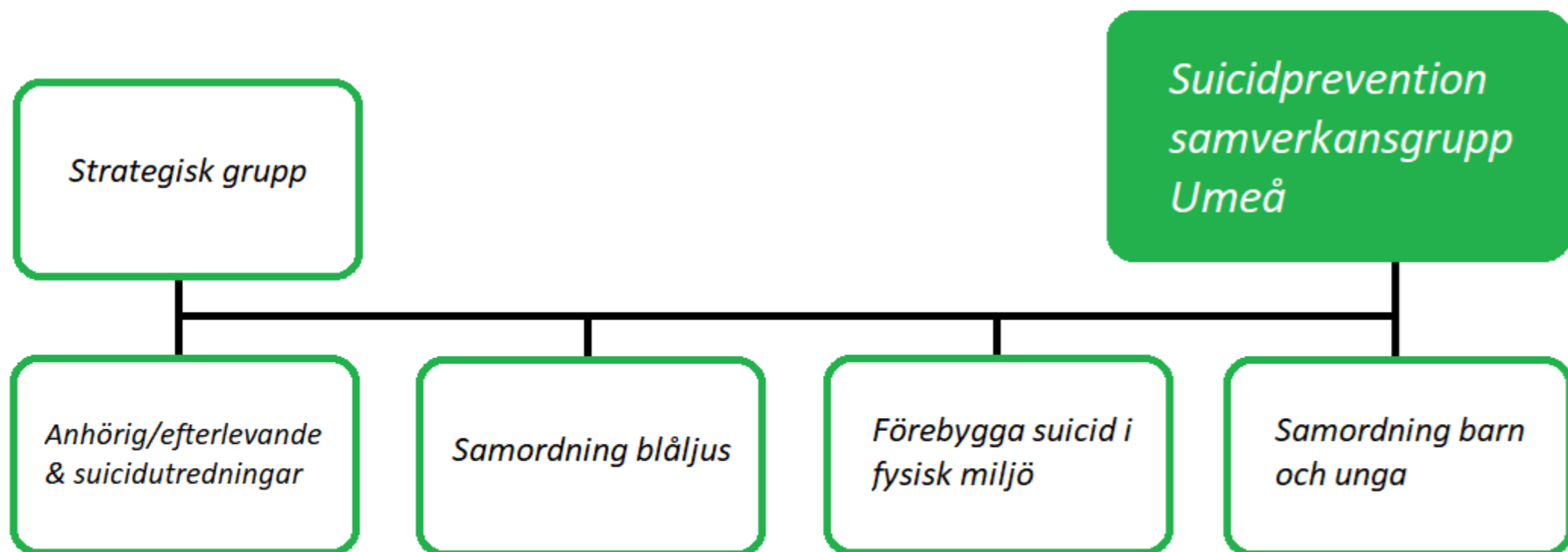
Universell prevention:

- Ökad samverkan internt och externt
- Förebyggande arbete
- Skapa suicsäkra miljöer och infrastruktur
- Förhöja kunskap och omvärldsbevakning suicid och suicidprevention

Selektiv prevention:

- Ökad samverkan inom verksamheter som arbetar med särskilda riskgrupper
- Ökad kunskap om personer i särskild utsatthet för suicidrisk
- Fokus på bemötande

Suicidprevention Umeå

Förebygga suicid i fysisk miljö

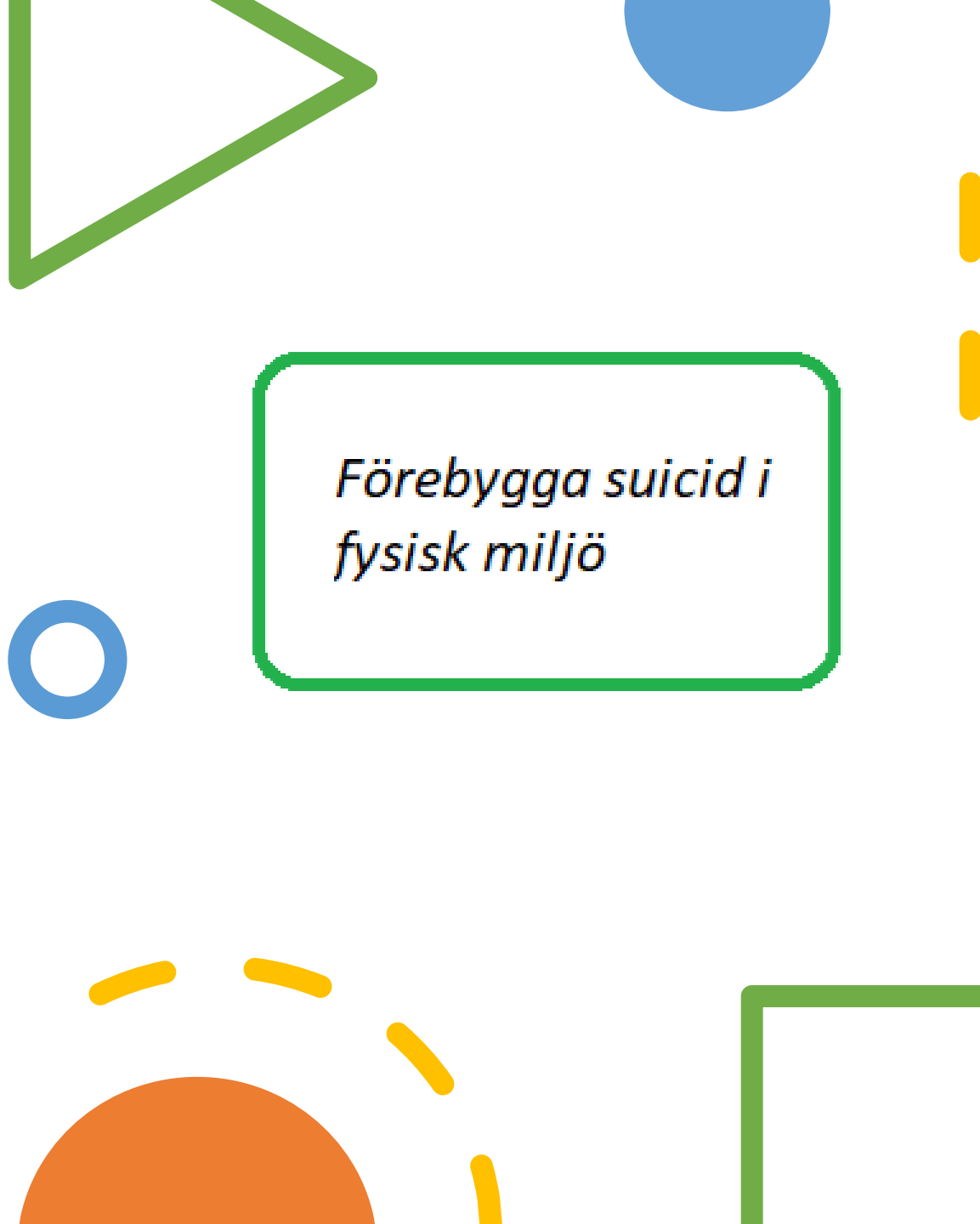
Jobba in en grund

- Hittat samverkan. Samordnare sammankallar (socialtjänst äldreomsorgsförvaltning), räddningstjänst/brandförsvaret, samhällsbyggnadsförvaltning, teknik och fastighet, detaljplanering, trafikverket
- Med stöd av befintligt arbete och kunskapsunderlag, exempelvis Jönköpingmodellen, Förebygga suicid i fysisk miljö SKR, Förstudie i transportsystemet, gästföreläsare etc.
- Hittat stöd i kommunens riktlinjer och befintliga arbetssätt, bland annat räddningstjänstens olycksförebyggande arbete (tidigare PROST),
- Hittat stöd av framställande av kommunal handlingsplan

Arbetsgruppens samverkan

1. Presentation och lära känna varandras arbetsuppgifter
2. Utmaningar och resursläge inför förebygga suicid i fysisk miljö och samverkan
3. Gemensam målbild utifrån handlingsplan
4. Arbetsplanering
5. **Uppgift 1:** Hur förhindrar vi att vi fortsätter bygga offentliga miljöer med suicidrisk? Inventera befintliga arbetssätt, förvalta perspektiv in i dokument för våra olika områden. Ledningsdialoger, revision av styrdokument etc. Pågående arbete.
6. **Uppgift 2:** Hur åtgärdar vi befintlig miljö? Kartläggning. Sammanställa lokaluppgifter på suicid i offentlig miljöer tillsammans med kontextuell kunskapsunderlag som grund för fortsatta dialoger till förvaltare och ägare. Pågående arbete.

*Förebygga suicid i
fysisk miljö*

Framställande av kartläggning

A. Datainsamling; förekomst av hot om suicid och förekomna självmord

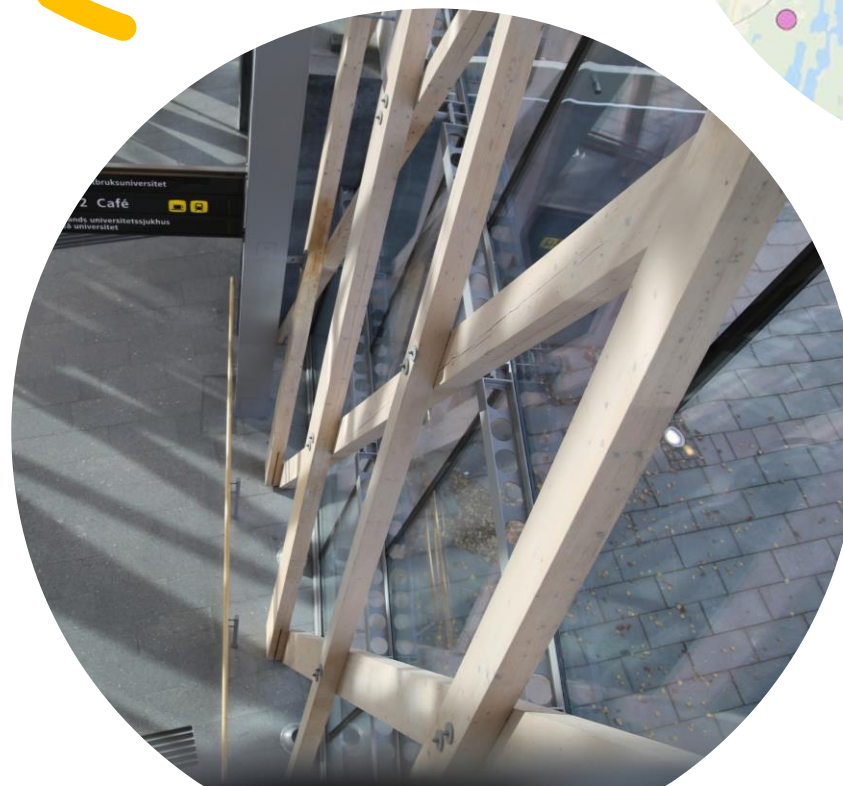
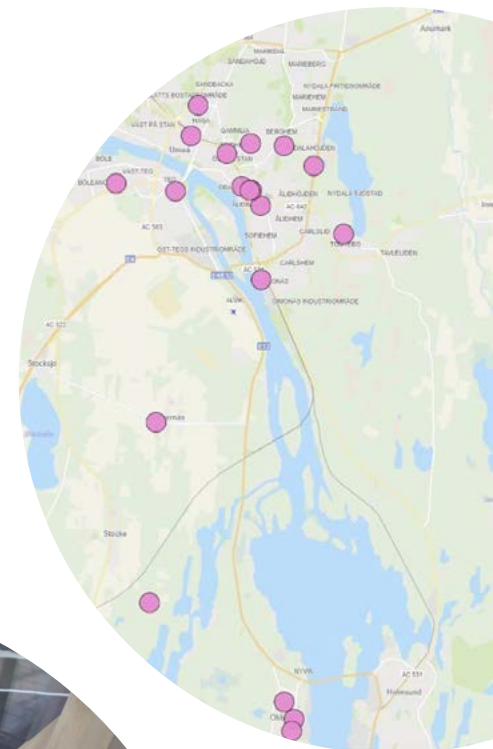
- Nyckelaktörer: rättsmedicinalverket, polis, räddningstjänst, ambulanssjukvård, regionledningscentral
- Efterfrågat statistik och kvantitativa uppgifter (kartor, listor)
- Efterfrågat uppgifter från operativ personal; vart har det förekommit hotspots? Vad har vi för utsatta områden kring hot om suicid?

B. Inventering av offentliga platser

- Arbetsgruppen gör gemensamma besök på platser som pekats ut. Under besöken beskrivs det text och fotograferas det.

C. Stöd av statistiker och jurist under framställande. Inväntande av att kommunövergripande handlingsplan. Nu när det finns på plats väntar sammanställning av ett första utkast där vi nu bjuder in fler externa parter från platser vi besökt till inledande dialog och färdigställande av underlag.

Förebygga suicid i fysisk miljö

Platsens betydelse för suicidsituationer

Charlotta Thodelius, Universitetslektor i kriminologi, Högskolan i Borås

PLATSENS BETYDELSE FÖR SUICIDSITUATIONER

Charlotta Thodelius, Universitetslektor i kriminologi, Högskolan
i Borås

PLATS = PERSPEKTIVBYTE

- Suicid ofta förknippade med interpersonella faktorer (psykisk ohälsa, låg SES etc.), men akten är beroende av externa element (metod och plats)
- En tredjedel av suicid sker utomhus, koncentrerade till specifika platser i stadsrummet
- Perspektivbyte: från *varför* till *hur, var och när*
- Inget nytt att tänka situationell prevention i suicid:
- Mer forskning kring metoder jämfört med plats

PLATS = PERSPEKTIVBYTE

- Missförstånd kring överflyttningseffekter
- Byte från skjutvapen, hängning eller förgiftning till annan metod – ingen överförflyttningseffekt
- Byte från kolmonoxidförgiftning med bil till annan metod - ingen överförflyttningseffekt
- Byte från förgiftning/intoxikation med mediciner till annan metod – ingen överförflyttningseffekt

PLATS = PERSPEKTIVBYTE

- Hopp från broar och effekten av stängsel: stängsel har en direkt effekt på minskningen av suicid på platsen. Tillgång till broar = lokalt suicidmönster
- Stationsområden/järnväg: samma mönster som för broar, främst vid suicid som begås nära plattform
- Betydelsen av suicidala skript
- Ökning av suicid kan främst förklaras med ökad tillgång till metoder/platser

PLATS OCH PLATSVILLKOR

- Hur används platser?
- Suicid som paraplybegrepp
- Olika suicidala situationer hör samman med bestämda platsvillkor

Typ av suicid	Desperata suicid	Parasuicid	Traditionella suicid	Instrumentella suicid
Inkludering	Låg grad av planering, önskan om att avlida	Låg grad av planering, ingen önskan om att avlida	Hög grad av planering, önskan av om att avlida	Hög grad av planering, låg önskan om att avlida
Platsvillkor	Möjlighet som dyker upp	Tillgänglighet (metod och modus)	Effektiva	Strategiska

PLATSANALYS

Kartläggning i samverkan:

- Tider på dygnet? På veckan? På året? (Lokala mönster)
- Vem? (Kön, ålder etc.)

PLATSANALYS

Platsbesök:

- Var på platsen (mikroplats)
- Vad möjliggör på platsen?
- Vilka riskmiljöer finns i närheten?

PLATSANALYS

Orsaksanalys:

- Reducera och kondensera - vad är det som orsakar?

PLATSANALYS

Åtgärdsarbete:

- Riktas mot orsaken
- Vad på platsen kan förändras? Vad i närheten av platsen kan förändras? Vad i närområdet kan förändras? (Flöden, aktivitetsstöd, verksamheter etc.)
- Lägga till eller ta bort? Hur påverkar platsens funktion?

ATT TÄNKA PÅ...

- Win-win (knyta till andra pågående arbeten, trygghetsfrämjande, hälsofrämjande etc.)
- Kreativitet – lokala problem = lokala lösningar
- Konsekvensanalys!

Frågestund

menti.com

Kod: 5170 2562

Tack för idag!